UUTISET

Ilmastoidussa traktorin kopissa radiota kuunnellessa kuusisiipisellä paluuauralla kyntäminen on ihan eri laji kuin hevoskyntö oli. **MAATALOUSEKONOMISTI TAPANI YRJÖLÄ, PTT**

PÄIVÄN PUNKTI

Gallup

Viime viikolla tuli kaksi mielipidetiedustelua, jotka kannattaa noteerata.

Ensimmäinen koski puolueiden julkikuvaa eli imagoa. Sen keskeisin tulos oli, että erityisesti kokoomuksen imago on pahasti tahraantunut. Puoluetta pidettiin ylimielisenä ja koppavana eivätkä muut nähneet sitä enää haluttuna yhteistyökumppanina. Peräti 60 prosenttia kansasta oli tätä mieltä.

Toinen gallup koski puolueiden kannatusta. Keskusta oli vetänyt muihin jo reilun kaulan, kannatusta oli peräti 25,5 prosenttia.

Kokoomus oli pudonnut kärkipaikalta lukemiin 19,5 prosenttia. SDP ja perussuomalaiset olivat tasoissa runsaan 15 prosentin kannatuksella.

Myös vihreät olivat selkeässä nousussa. Siirtyminen oppositioon näkyi.

Molempia tutkimuksia on ehditty lukea niin, että vaalit olisi jo ratkaistu. Tällainen tulkinta on vähintäänkin hätäinen. Kannattaa todeta kuten Mark Twain lukiessaan oman kuolinilmoituksensa lehdestä. Tiedot kuolemastani ovat liioiteltuja ja ennenaikaisia.

Kokoomus oli vielä vuosi sitten tasavallan johtava puolue. Viime kesän jälkeen tapahtui kuitenkin jotain, joka katkaisi nousukiidon. Kokoomus alkoi kompuroida Alexander Stubbin johdolla tavalla, mitä se ei ollut aiemmin tehnyt.

Laura Rädyn, Lasse Männistön ja Pia Kauman tapaukset veivät ilmeisesti kansan luottamusta. Kannatusta saattoi nakertaa myös Stubbin oma esiintyminen. Mediakohut tuskin kuitenkaan selittävät kaikkea.

Suurempi asia voi sittenkin olla talouden tila. Tieto talouden vakavasta kriisistä alkaa saavuttaa äänestäjät. Kaikki ei olekaan enää fantastista.

Äänestäjät tietenkin odottavat, että hallitus tekisi jotain. Mutta laiva vuotaa, rotat hyppivät ulos ja ne jotka jäävät jäljelle, tappelevat vaalikuumeessa keskenään. Siltä se ainakin näyttää.

Ainoa puolue, joka voi vielä ratsastaa mielikuvilla on vihreät. Vastuulliset puolueet eivät kuitenkaan voi vihreiden tapaan luvata pelkkiä satulinnoja. On pakko puhua myös asiaa.

Kriisitilanteessa vaalit voittaa se, joka pystyy esittämään selkokielisimmät lamalääkkeet – olivatpa ne kuinka karuja hyvänsä. Vaaleissa leipä käy sittenkin ennen sirkushuveja.

Gallupit eivät ratkaise, mutta mielialoja ne kuvaavat. Politiikan pohjavirroissa on nyt tapahtunut jotakin, jota kannattaa tarkkailla.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Lainamarginaali voi nousta lyhennysvapaan vuoksi

Pankkien mielestä lainamarginaalien korotus on sallittua, jos viljelijä maatalous-tukien viipyessä hakee lyhennysvapaata.

Viljelijät ovat jo kyselleet lyhennysvapaata maatilojen lainoihin. Maaseutuvirasto aikoo ensi vuonna lykätä EU-tukien maksatusta. Asiasta uutisoitiin toissa viikolla.

”Suhtaudumme lyhennysvapaaseen myönteisesti tämäntyyppisissä tilanteissa”, johtaja **Timo Hulkko** POP Pankkiliitosta lupaa.

Laki tai säädökset eivät Hulkon mielestä rajoita lainaehtojen muuttamista.

”Pankit muuttavat yksipuolisesti lainaehtoja hyvin poikkeuksellisesti.”

Halvoista lainoista keskustellaan

Varatoimitusjohtaja **Aulis Kankare** Someron Säästöpankista kertoo, että muutamia lyhennysvapaan kysyjiä on jo pankissa käynyt. Viime vuonna kukaan ei pyytänyt lyhennysvapaata.

Säästöpankki voi myöntää lykkäystä kaikkiin lainoihin. Asiasta neuvotellaan kasvokkain asiakkaan kanssa. Pankki ei muuta ehtoja yksipuolisesti.

”Asiakkaan pitää ymmärtää, mistä on kyse hänen ja pankin kannalta.”

Kankare esittää luultavasti marginaalin korotusta, jos maatilan laina on myönnetty alle kahden prosentin marginaalilla. Uudet lainat myönnetään nyt kahden ja kolmen prosentin marginaalilla.

Vähintään vuoden pidennys laina-aikaan johtaa ehkä lainamarginaalin uudelleen puntarointiin. Puolen vuoden takia sitä ei muuteta.

Asuntolainoissa tarkastetaan muutaman vuoden takaisia marginaaleja. Silloin lainoitettiin alle puolen prosenttiyksikön marginaalein.

Lainojen ehdoissa ei Kankareen mukaan ole pienellä prän-tättyä, jota pitäisi varoa. Vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta edellytetään.

”Asiakkaan on hyvä tehdä ennakkoon kirjallista toimenpidesuunnitelmaa”, Kankare evästää lainaneuvotteluihin.

Nordea vetoaa velkasopimukseen

Asiantuntijajohtaja **Timo Jaakkola** Nordeasta katsoo velkakirjan ehtojen sallivan pankille lainamarginaalin tarkistamisen, kun asiakas pyytää lainasopimuksen muutosta.

”Pankillakin on silloin oikeus muuttaa sopimusta.”

Automaattisesti ei lainanehtoja muuteta. Korotuksen todennäköisyys Jaakkolan mukaan kasvaa, jos takaisinmaksuun pyydetään toistuvia lykkäyksiä.

Lyhennysvapaata Nordea myöntää lain sallimissa rajoissa kaikkiin lainoihin, niin yksityislainoihin kuin yritysten ja maatilojen lainoihin.

> Pankit muuttavat lainaehtoja yksipuolisesti hyvin poikkeuksellisesti.«
> TIMO HULKKO

Nordeasta viljelijät ovat kyselleet lyhennysvapaita. Määrä ei poikkea edellisvuosista. Hakemuksia hylätään vähän.

Jaakkola odottaa lyhennysvapaan haun lisääntymistä vuodenvaihteen jälkeen ja keväällä. Viljelijät elävät vielä edellisen satokauden tuloilla.

”Ministeriö ja MTK ulkoistavat nyt ongelmien hoitoa pankeille”, Jaakkola arvostelee eikä tykkää.

Tutkimuspäällikkö **Juha Lappalainen** MTK:sta vastaa, ettei MTK:lla ole käskyvaltaa Maaseutuvirastoon. Se hoitaa tukien maksatukset itsenäisesti.

”Tukien maksatus elää vielä aikataululliseisti.”

Korkokatto mutkistaa muutoksia

Korkotukilainoissa sallitaan alkuun kaksi vuotta lyhennysvapaata. Laina-aikana saa enintään viisi vuotta, vuosi kerrallaan tilapäisten maksuvaikeuksien takia.

”Valtionlainoissa voidaan myöntää korkovapautusta määrätyin ehdoin”, rahoituspäällikkö **Esa Ala-Kantti** OP-ryhmästä tietää.

OP-ryhmässä ei muuteta yksipuolisesti lainaehtoja. Lykkäystä ei myönnetä maksusuunnitelmaan, jos lainaan ostettiin korkokatto tai korkoputki

”Korkosuojaus pitää ensin purkaa.”

Mittavissa lainajärjestelyissä voidaan yhdistellä useita lainoja samalle velkakirjalle. Ehdot sovitaan silloin uusiksi. Takaajien suostumus muutoksiin tarvitaan.

JUHANI VIITALA

Vähäiset muutokset eivät oikeuta korotuksiin

Pankki voi korottaa lainamarginaalia, jos asiakas hakee lyhennysvapaata pitkäksi aikaa. Tätä mieltä on Finanssineuvonnan (Fine) vakuutus- ja rahoitusneuvonta.

Lainaehtojen muutokset riippuvat siitä, mitä lainaneuvotteluissa alunperin on sovittu.

”Kuukauden tai kahden lykkäys ei oikeuta muutoksiin”, johtaja **Erik Siren** Fine Rahoitus- ja vakuutusneuvonnasta sanoo.

Maksuohjelman olennaiset muutokset antavat Sirenin mukaan pankille oikeuden muuttaa lainaehtoja.

Olennainen muutos on esimerkiksi puolen vuoden tai vuoden lyhennysvapaa.

Finanssivalvonta antoi viime vuonna paimenkirjeensä asiassa. Viime ja tänä vuonna noin tuhat asiakasta on valittanut yksityislainoissa ehtojen muutoksista, mikä Sirenin mukaan on kahdessa vuodessa ”tosi paljon”.

Pankit esittivät muutosten edellytykseksi lainan marginaalin korottamista.

Yritysasiakkaat valittavat harvoin

Pankkien yritysasiakkaat valittavat laina-asioistakin harvoin.

”Viime vuosina suurin osa valituksista on koskenut lainamarginaaleja.”

Finanssivalvonta Fiva muistuttaa pankkia kirjaamaan velkakirjaan tai sen liitteeseen, jos velan ehdot sovitaan poikkeavasti yleisistä ehdoista.

Ehtojen kirjaus pitää Fivan mukaan tehdä, vaikkei asiakas sitä nimen omaan vaadi.

Korkomarginaalin ja ehtojen muutos voi olla kohtuuton, jos velalliselle jää käsitys pankin suostumisesta muutoksiin ilman koron tai marginaalin korotuksia.

Lyhennysvapaalla pankki auttaa velallista, kun lyhennysten maksaminen tuottaa vaikeuksia sairauden työttömyyden tai perhevapaan takia.

Hyvä luotonannon tapa edellyttää, että luotonantaja neuvoo velallista maksujen viivästyessä. Tällä estetään maksuvaikeudet ja niiden syveneminen.

”Pankkien luottoriskien hallinnasta ei säännellä suoranaisia ohjeita”, toimistopäällikkö **Veli-Jukka Lehtonen** Fivasta sanoo.

JUHANI VIITALA

Artjoki: Byrokratialla on kaksi puolta

Maa- ja metsätalousministeriön valtiosihteeri **Risto Artjoki** (kok.) toivottaa tervetulleeksi keskustelun byrokratiasta ja yksinkertaistamisesta. Samalla hän muistuttaa, että jonkin verran viranomaisia tarvitaan, ja joskus monimutkaisuuteen on syynsä.

MTK-Helsingin tilaisuudessa torstaina puhunut Artjoki nosti esimerkiksi suojakaistan: sen sijaan, että olisi yksi 3 metrin suojakaista, on 1,5 metrin pakollinen kaista ja ympäristökorvauksessa siihen 1,5 metrin levennys. Niin on, jotta mahdollinen kaistan vaje leikkaa vain ympäristötukea eikä kaikkia EU-tukia.

Kyse on viljelijän suojaamisesta, Artjoki totesi. Samalla pienenevät mahdolliset EU:n vaatimukset periä tukia takaisin valtiolta.

Artjoki vakuutti, että pyrkimys on yhteen järjestelmään, kunhan se onnistuu ilman riskin suurenemista.

Hän toivoo, että EU vähentäisi tilavalvontoja niissä maissa, joissa asiat ovat yleensä hyvin. Samalla hän muistutti, että veronmaksajilta kerättyjen julkisten varojen jakoon kuuluu aina jokin valvonta.

”Elintarvikelainsäädäntöä voitaisiin keventää pienten yritysten osalta, kun riski on vähäinen”, Risto Artjoki sanoo.

Monimutkaisuus on kierre

Artjoki korosti, etteivät esimerkit poista tarvetta keskustella hallinnon yksinkertaistamisesta.

”Ajan mittaan kaikilla hallinnonaloilla on kertynyt toimintoja, jotka teettävät turhaa työtä ja hidastavat päätöksiä.”

Artjoen mukaan monimutkaistuminen on itseään ruokkiva kierre: todetaan riski; laaditaan säännös, joka vaatii valvontaa; todetaan rikkeitä, jotka vaativat uusia säännöksiä ja lisää valvontaa.

”Siitä kierteestä pitää päästä pois.”

Parantamisen varaa Artjoki näki myös viranomaisten keskinäisessä tiedonkulussa. Omakohtainen esimerkki oli, kun poliisille piti aseluvan saamiseksi esittää sotilaspassi sen todistamiseksi, että on käynyt armeijan.

Artjoen mielestä myös elintarvikelainsäädäntöä voitaisiin keventää pienten yritysten osalta, kun riski on vähäinen. Hän hyväksyisi sen, että ihminen itse ottaa vastuuta ja niin halutessaan pienen riskinkin.

HEIKKI VUORELA

PTT:N TALOUSTUTKA

Miesten ja naisten maataloustyöt

Tasa-arvon lisääminen on yksi Maaseudun kehittämisohjelman tavoitteista. Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on varmasti kohentunut huomattavasti aikojen saatossa. Monet maatilojen perinteiset naisten työt ovat nykyisin miesten käsissä.

Perinteisellä monialaisella tilalla karjanhoitotyöt olivat naisten töitä. Miehet hoitivat pääasiassa muita askareita.

Peltotyöt ja rakennusten kunnossapito olivat selkeästi miesten töitä. Tavallaan se oli ihan perusteltuakin. Esimerkiksi hevoskyntö oli fyysisesti raskasta työtä ja miehet ovat keskimäärin suurempia ja vahvempia kuin naiset.

1960-luvulla traktorit alkoivat yleistyä suomalaisilla maatiloilla. Peltotöiden fyysinen kuormittavuus pienentyi koneistumisen myötä selkeästi. Mutta työnjako maatiloilla ei isommin muuttunut. Naiset jatkoivat navetoissa, kun miehet olivat ulkotöissä. Toki navetoissakin alkoi samoihin aikoihin koneellistuminen. Myös karjanhoitotyöt muuttuivat lypsykoneiden tulon myötä vähemmän raskaiksi.

Koneellistumisen myötä monialatilat tekivät tilaa erikoistuneille tiloille. Koneinvestoinnit olivat niin suuria, ettei kaikkiin tuotantosuuntiin pystynyt eikä kannattanut investoida. Erikoistumisen myötäkään tilanne ei monella maitotilaksi muuttuneella tilalla muuttunut. Navetta oli edelleen hyvin pitkälle naisten hoidossa.

Maataloustuotannon koneellistuminen eteni edelleen niin sisällä kuin ulkonakin. Ilmastoidussa traktorin kopissa radiota kuunnellessa kuusisiipisellä paluuauralla kyntäminen on ihan eri laji kuin hevoskyntö oli. Fyysisesti työ ei varmasti olisi keskimääräiselle naiselle liian raskasta. Silti kyntötraktorin pukilla näkee aika harvoin naisia.

Navetoissakaan naiset eivät ole enää niin hallitsevassa roolissa kuin aikoinaan. Siihen on varmasti useita syitä.Yksi on se, että navetoissakin on nykyisin hienoja koneita, joiden toimintaa on kiva valvoa.

Toinen on se, että koneellistumisen myötä tiloilla tarvittava työpanos on pienentynyt ja sen myötä osa tilan väestä voi käydä tilan ulkopuolella töissä hankkimassa lisätuloja. Useimmissa tapauksissa tilan ulkopuolella töissä käy naisväki.

Maatilojen työt eivät enää jakaudu niin selkeästi naisten ja miesten töihin kuin aikaisemmin. Käytännössä miehet tekevät nykyisin myös naisten töitä. Naiset eivät, ainakaan suuressa mittakaavassa, kuitenkaan tee perinteisiä miesten töitä.

Onkin aiheellista kysyä kertooko muutos sukupuolten välisen tasa-arvon edistymisestä vai jostain ihan muusta?

TAPANI YRJÖLÄ on PTT:n maatalous-ekonomisti.

tapani.yrjola@ptt.fi

Pankkien varovaisuus tuntuu maatiloilla

IISALMI (MT)

Heikko taloustilanne on vaikeuttanut rahoituksen saantia maatiloilla.

”Kaksi vuotta sitten kelvanneilla laskelmilla ei välttämättä pankista irtoa enää lainaa”, kuopiolainen maatalousyrittäjä **Simo Räty** sanoo.

Oman vaikeutensa tuovat epäselvyydet tukimaksatusten aikataulu ista, mikä uhkaa tilojen maksuvalmiutta maatilalainojen lyhennyksissä.

”Kentältä on tullut viestiä, että pankkien kanssa neuvoteltaessa lyhennysvapaista on lainamarginaali saattanut kohota”, maidontuottaja ja MTK Iisalmen puheenjohtaja **Perttu Sirviö** kertoo.

JUKKA LEHTINEN

> Kaksi vuotta sitten kelvanneilla laskelmilla ei välttämättä irtoa enää lainaa.«
> SIMO RÄTY

Martoille Kriminaalihuollon palkinto

Marttaliitto on saanut tämänvuotisen Kriminaalihuollon palkinnon Arki sujuvaksi -kurssitoiminnasta.

Kurssit ovat apuna valmennettaessa vankeja vapauteen ja oman arkensa hallintaan.

Kurssisisällöt muodostuvat ruoanvalmistuksesta sekä kodin ja raha-asioiden hoitoon liittyvistä asioista.

Kouluttajina toimivat alueellisten marttapiirien kotitalousalan ammattilaiset.

Kurssitoiminnan tavoitteena on vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden arjen taitojen kohentaminen kotitalousneuvonnan avulla.

Palkinto, 5 000 euroa, jaettiin tiistaina Kriminaalihuollon tukisäätiön järjestämässä Kriminaalityön foorumissa Jyväskylässä.

MT